

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴۰ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

چهارشنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۲ • ۲۸ رمضان ۱۴۴۴ • ۱۹ آوریل ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۳۴ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۴ • اذان مغرب ۱۸:۵۹
اذان صبح فردا ۳:۵۶ • طلوع آفتاب ۵:۲۶

شرق

دیالوگ روز

روادخه بی بازگشت - اتو پریمنجر - ۱۹۵۴

مت (رابرت میچم)، به چیزی رو باید بدونی؛ وقتی کسی رو به دردسر می ندازی، خودتم توی دردسر می افتی.

کی (مریلین مونرو) : دردسر باید آدم رو به جایی برسونه، اما من هیچ وقت به هیچ جا نمی رسم.

مت: چرا می رسی، منتها دردسرت بیشتر می شه.

مهریه پزشکان

امیر عربی

چشم‌پزشک

افزایش تعرفه‌های پزشکی در سال ۱۴۰۲ بار دیگر عرصه نمایش دوستی‌ها و دشمنی‌ها شد. درحالی‌که یک ماه از سال جدید گذشته، با وجود تعیین تکلیف شدن بیشتر حذف و اضافه‌های بودجه‌ای در ارگان‌های مختلف،

افزایش تعرفه‌های پزشکی همچنان محل مناقشه است. البته اگر دقیق‌تر نگاه کنیم شاید به گروه‌های دخیل در این تعرفه‌چینی‌ها حق بدهیم؛ چون تنها عرصه‌ای است که می‌توانند در آن ظاهر دلسوز داشته باشند و دل مردم را به دست آورند. مثلاً هیئت وزیران در آستانه افزایش قیمت‌ها بدش نمی‌آید با تأکید بر عدم لزوم افزایش تعرفه‌های پزشکی، دل مردم را به دست بیاورد و آنها را آماده سال سخت اقتصادی پیش‌رو کند. یا مثلاً نمایندگان مجلس در اثنای اصلاح قانون انتخابات و تضمین حضور بیشتر از سه دوره خود در مجلس، بدشان نمی‌آید در سخنرانی‌های انتخاباتی پیش‌رو خود را مخالف افزایش تعرفه‌های پزشکی معرفی کنند و بگویند خط قرمز ما سلامت مردم است. یا عزیزان نظام پزشکی هم بدشان نمی‌آید مثل دو سال اخیر ظاهر دلسوز برای پزشکان بگیرند و بگویند ما گفتمیم حق پزشکان زیاد شود ولی بقیه قبول نکردند. خلاصه اینکه طبق گزارش‌های خود نظام پزشکی، افزایش تعرفه‌ها به میزان ۶۰ درصد هدف‌گذاری شده بود، ولی با کاهش پلکانی در ایستگاه‌های شورای بیمه، هیئت وزیران و در نهایت شورای فلان و بهمان به سرح ۳۰، ۲۰ درصد رسید.
خاطرم هست قدیم‌ترها که بزرگان فامیل برای مراسم خواستگاری جمع می‌شدند، وقتی مهریه اولیه تعیین می‌شد، یکی‌یکی ریش سفیدهای جمع می‌گفتند «به خاطر من ۱۰ سکه کمتر» تا در نهایت مقدار درخور توجهی از مهریه می‌افتاد، ریش‌سفیدها سربلند می‌شدند و صلح در بین خانواده‌ها پایدار و ماندگار می‌شد. حالا هم بر سر مهریه(!) پزشکان ریش سفید سربلند درآمدند، ولی پزشکان ماندند و دخلی که به خرج نمی‌خورد. اما چیزی که عزیزان در نظر نمی‌گیرند، این است که بالاخره خیلی از پزشکان به طریقی کار را درمی‌آورند؛ یکی می‌زند در کار زیبایی، یکی می‌زند به جیب مردم و زیرمیزی، یکی می‌زند به دل مهاجرت و یکی هم پناه می‌برد به قرض و دوا و درمان. در این میان، بیشترین ضربه به بدنه جامعه و مردم بی‌نوا می‌خورد زمانی که حاضرند چندین برابر این تعرفه خنده‌آور را بپردازند تا فقط یک پزشک به آنها نوبت بدهد، اما دروغ از پزشک، مطب و درمانگاه؛ چون کسی باقی نمانده است.
خاطرم هست در دانشگاه استاد حکیم و باتجربه‌ای در بحث اقتصاد بهداشت گفت «نیود پزشکی، نیود دارو، نیود بیمارستان و نیود تجهیزات به نظام سلامت آسیب می‌زند، اما چیزی که باعث سقوط قطعی آن می‌شود خدمت رایگان است». از آن استاد عزیز خبری ندارم، اما درسی را که به ما داد ای‌کاش به جمعی از ریش‌سفیدهای نظام سلامت کشور هم می‌داد. چنانچه وزیرت ۱۳۰ هزار تومانی متخصص و فوق تخصص را رایگان نمی‌داند، شما را به سوپری سر کوچک و قفسه لبنیات و حبوبات و چیپس و پفک ارجاع می‌دهم.

شبکه‌خوانی

انسان‌های چندمنظوره

این روزها که بحث هوش مصنوعی زیرطرفدار شده، دانستن درباره هوش انسان و بهره هوشی افراد نیز طرفدار پیدا کرده است. شهریار خواجیان، مترجم، مطلبی را در این زمینه ترجمه کرده که در ادامه می‌آید:
به گفته روان‌شناسان،

چهار گونه بهره هوشی وجود دارد:

۱- بهره هوشی آکادمیک (IQ)

۲- بهره هوشی عاطفی (EQ)

۳- بهره هوشی اجتماعی (SQ)

۴- بهره هوشی تاب‌آوری (AQ)

که طبق این دسته‌بندی

•بهره هوشی آکادمیک معیار سطح ادراک است. حل مسئله ریاضی، به‌حافظه‌سازی و به‌یادآوری دروس به بهره هوشی آکادمیک نیاز دارد.

•بهره هوشی عاطفی (EQ) معیار توانایی شخص به حفظ صلح با دیگران، وقت‌شناسی، مسئولیت‌شناسی، صداقت، حد و مرزشناسی، تواضع، صمیمیت و مهربانی است.

بهره هوشی اجتماعی (SQ)، معیار توانایی شخص برای شبکه‌سازی با دوستان و حفظ آن به مدت طولانی است. افرادی که بهره هوشی عاطفی و اجتماعی بالاتری دارند احتمالاً موفق‌تر از کسانی در زندگی هستند که بهره هوشی آکادمیک بالاتری دارند اما از سطح بهره هوشی عاطفی و اجتماعی پایین‌تری برخوردارند. بیشتر مدارس روی افزایش سطح بهره هوشی آکادمیک دانش‌آموزان بیش از سطح بهره هوشی عاطفی و اجتماعی‌شان کار می‌کنند. شخصی

نخست، تعیین مجازات: در حکم صادرشده برای همه ۱۰ متهم مجازات حبس تعیین شده است. بیشترین مجازات برای متهم ردیف اول (فرمانده سامانه دفاعی)، ۱۳ سال حبس، به دلیل ارتکاب دو جرم مباشرت در قتل شبه‌عمد (سه سال) و لغو دستور ابلاغی (۱۰ سال) و کمترین میزان مجازات برای متهم ردیف دهم (فرمانده وقت پدافند هوایی نیروی هوا و فضای اس‌پاه)،

یک سال حبس، به دلیل قصور در انجام وظیفه در نظر گرفته شده است. به نظر می‌رسد با توصیف «غیرعمدی»بودن، احکام یک تا سه سال حبس مستند به ماده ۶۱۶ بخش تعزیرات «قانون مجازات اسلامی» (۱۳۹۲) باشد که بیان می‌کند درصورتی‌که قتل غیرعمد به واسطه بی احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا اقدام به امری که مرتکب در آن مهارت نداشته است یا به سبب عدم رعایت نظامات واقع شود، مسبب به حبس از یک تا سه سال و نیز به پرداخت دیه محکوم خواهد شد. هرچند با توجه به نوع مجازات، دادگاه قتل غیرعمد را منتسب به همه ۱۰ متهم دانسته، اما تنها متهم ردیف اول محکوم به پرداخت دیه تمام ۱۷۶ سرنشین شده که خلاف مبانی مسئولیت مدنی و کیفری است! همچنین به احتمال فراوان، مستند قانونی مجازات ۱۰ سال حبس متهم ردیف اول به دلیل ارتکاب جرم لغو دستور، بند (ب) ماده ۳۷ قانون «مجازات جرائم نیروهای مسلح» (۱۳۸۲) بوده که بیان می‌کند: «اگر مخالف با اوامر در ناحیه‌ای است که در آن حالت جنگی یا محدودیت‌های ضروری اعلام شده و آن مخالفت مربوط به امور جنگی یا مقررات حالت محدودیت‌های ضروری باشد، درصورتی‌که عمل او موجب اخلال در نظام (به‌هم‌خوردن امنیت کشور) یا شکست جبهه اسلام باشد، به مجازات محارب و الا به حبس از دو تا ۱۰ سال [محکوم می‌شود]». در خبر به تعیین مجازات تتمیمی و تکمیلی برای همه متهمان اشاره شده، اما هیچ جزئیاتی از نوع و میزان آن دیده نمی‌شود. دوم، جبران خسارات جانی؛ متهم ردیف اول علاوه بر حبس به پرداخت دیه در حق اولیای دم جان‌باختگان محکوم شده که چند نکته شایان ذکر است:

۱. با وجود انتساب عملیات به همه ۱۰ متهم، تنها فرد متهم ردیف اول به دیه محکوم شده‌که با توجه به میزان دیه در امسال (۹۰۰ میلیون تومان برای مردان و ۴۵۰ میلیون تومان برای زنان)، اگر حکم در سال ۱۴۰۲ قطعی شده

• اصحاب رسانه از طرح‌های مرمت خانه فتح‌الله یف، ربع رشیدی، میدان حسن پادشاه و خانه سرخه‌ای از آثار مهم تاریخی تبریز بازدید کردند. عکس: مینا نوعی/مهر

حکم پرونده هواپیمای اوکراینی؛ تعیین مجازات و ابهام‌ها

۴. در ماده ۱۴ قانون «آیین دادرسی کیفری» (۱۳۹۲) اشاره شده که شاکی می‌تواند جبران تمام ضرر و زیان‌های مادی و معنوی و منافع ممکن‌الحصول ناشی از جرم را مطالبه کند. مشخص نیست شاکیان در زمینه جبران خسارات معنوی تقاضایی داشته‌اند یا خیر.

سوم، جبران خسارات مالی؛ در این خصوص جبران خسارات ناشی از اتلاف اموال و اثاث مسافران و زیان مادی ناشی از انهدام هواپیما اهمیت دارد:

۱. در خبر منتشرشده درباره نحوه جبران خسارات واردشده به اموال و اثاث مسافران و یا مطالبه شاکیان در این مورد، هیچ اشاره‌ای نشده است. سازوکار مصوبه هیئت وزیران در مورد اموال نیز مربوط به مصالحه بوده و تکلیف جبران خسارات اموال افرادی که مصالحه نکرده‌اند، روشن نیست؛ به‌ویژه با اعتراضی که خانواده‌ها در مورد وسایل همراه مسافران و یادگاری‌ها داشتند. ۲. قطعاً اصلی‌ترین مسال ازبین‌رفته یک فروند هواپیما متعلق به دولت اوکراین است. در خلاصه منتشرشده از دادنامه، هیچ اشاره‌ای به این موضوع نشده و اساساً اطلاعاتی رسمی از اقدامات دولت اوکراین در پیگیری ماجرا در محاکم قضائی ایران در دست نیست.

جمع‌بندی؛ فرایند طولانی رسیدگی به پرونده، عدم اطلاع‌رسانی شفاف از جلسات دادرسی و انتشار کامل حکم، درنظرنگرفتن نقش و مسئولیت مدیریت کلان نظامی در فاجعه، نامشخص‌بودن نحوه شکایت و پیگیری اتباع بیگانه در پرونده و در نهایت عدم تناسب مجازات سه سال حبس برای قتل هرچند غیرعمدی ۱۷۶ انسان در مقایسه با میزان کیفر پرونده‌هایی که در چند ماه اخیر صادر شده، بر ابهامات می‌افزاید. البته هنوز فرصت برای جبران نواقص در دادگاه تجدیدنظر استان تهران وجود دارد.

اتفاق خوانی

هوش مصنوعی و تغییر شیوه‌های جنگ

هنوز نوپاست، پیشسبرد هوش مصنوعی در برنامه محرمانه نیروی هوایی ایالات متحده، نسل بعدی سلطه هوایی است که براساس آن حدود هزار فروند پهپاد جنگی «وینگمن» به نام هواپیماهای رزمی مشارکتی در کنار ۲۰۰ هواپیمای خلبان عمل می‌کنند.

«داگلاس شاو» مشاور ارشد ابتکار عمل تهدید هسته‌ای می‌گوید: «من به راحتی می‌توانم آینده‌ای را تصور کنم که در آن تعداد پهپادها بسیار بیشتر از افراد نیروهای مسلح باشند».

به گفته «چارلز والد»، ژنرال بازنشسته نیروی هوایی ایالات متحده، این یک عامل افزایش‌دهنده نیرو خواهد بود. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات در حال حاضر جذب نیرو است.

از سوی دیگر، نرم‌افزار مبتنی بر هوش مصنوعی می‌تواند قدرت‌های بزرگ را وادار کند که زمان تصمیم‌گیری خود را به جای ساعت‌ها یا روزها به چند دقیقه کاهش دهند. آنان ممکن است پیش از حد به ارزیابی‌های استراتژیک و تاکتیکی هوش مصنوعی وابسته باشند؛ حتی زمانی که صحبت از جنگ هسته‌ای به میان می‌آید. «هربرت لین» از دانشگاه استنفورد می‌گوید خطر این است که تصمیم‌گیرندگان می‌توانند به تدریج به هوش مصنوعی جدید به‌ عنوان بخشی از فرماندهی و کنترل تسلیحات تکیه کنند، زیرا این هوش مصنوعی با سرعتی بسیار بیشتر از انسان‌ها عمل می‌کند.

لین، کارشناس امنیت سایبری می‌گوید: «وقتی مردم باور می‌کنند که ماشین‌ها در حال فکرکردن هستند، احتمالاً کارهای دیوانه‌وار انجام می‌دهند».

در گزارشی که در اوایل فوریه منتشر شد، انجمن کنترل

مایکل هرش در فارین‌پالسی مطلبی درباره هوش مصنوعی و تأثیرات آن نوشته است. به گزارش فرارو به نقل از فارین‌پالسی، زمانی که صحبت از هوش مصنوعی پیشرفته به میان می‌آید بخش عمده بحث بر این موضوع متمرکز شده که آیا کارکنان یقه‌سفید اکنون با تهدید انقراض روبه‌رو شده‌اند؟ مشابه تهدیدی که طبقه کارگر زمانی از سوی ربات‌ها با آن مواجه شده بود. در حالی که محتمل است هوش مصنوعی بتواند بخشی از آنچه را وکلا، حسابداران، معلمان، برنامه‌نویسان و روزنامه‌نگاران انجام می‌دهند، تکرار کند، باز هم این نقطه‌ای نیست که مهم‌ترین انقلاب رخ دهد.

تازه‌ترین هوش مصنوعی که به عنوان ترانسفورماتورهای از پیش آموزش‌دیده مولد (GPT) شناخته می‌شود، نوید تغییر کامل ژئوپلیتیک جنگ و بازدارندگی را می‌دهد، جی‌بی‌تی این کار را به شیوه‌هایی انجام می‌دهد که آرامش بخش نیست. این فناوری می‌تواند جنگ را کمتر کشنده کند و احتمالاً بازدارندگی را تقویت کند. با گسترش چشمگیر نقش پهپادهای هدایت‌شده با هوش مصنوعی در نیروهای سه‌گانه ارتش، می‌توان از جان انسان‌ها محافظت کرد. با وجود این، در حال حاضر پنتاگون در حال آزمایش بات‌های هوش مصنوعی است که می‌توانند با جت جنگنده اف -۱۶ اصلاح‌شده پرواز کنند و روسیه نیز خودروه‌ای تانک‌مانند خودران را آزمایش کرده است.

چین عجله دارد تا سیستم‌های هوش مصنوعی خود را راه‌اندازی کند و اثربخشی پهپادهای مسلح نیز در سال‌های آینده افزایش خواهد یافت. یکی از بزرگ‌ترین تلاش‌ها اگرچه